

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2008

Söderköpings kommun

Datum 2009-03-25

Författare

Matti Leskelä

Stefan Knutsson

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

2009-03-25

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Revisionsfråga och metod	2
3	Granskningsresultat.....	4
3.1	Förvaltningsberättelse.....	5
3.1.1	Översikt över utvecklingen av verksamheten.....	5
3.1.2	Investeringsredovisning.....	6
3.1.3	Driftredovisning.....	6
3.1.4	Balanskrav	7
3.1.5	God ekonomisk hushållning	7
3.2	Resultaträkning.....	8
3.3	Balansräkning	10
3.4	Finansieringsanalys/Kassaflödesanalys.....	11
3.5	Sammanställd redovisning.....	11
3.6	Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper.....	12
3.7	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	12

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.**

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed med undantag nedanstående avsteg.

Vår bedömning är att avsteget sker mot KRL 1:3 till följd av den ändrade redovisningsprincip för timlöner med hänvisning till RKR's rekommendation 14.1 Vår bedömning är att bytet av redovisningsprincip inte är förenlig med rekommendationen. Den nya principen kan inte anses leda till en mer rättvisande redovisning av resultat och ställning. Effekten av avsteget medför, enligt kommunens bedömning, en resultatförbättring om 4 mnkr då endast 11 månaders timlöner belastar 2008. I kommande bokslut ingår åter timlöner för 12 månader (december 08-november 09).

Vi bedömer att den finansiella måluppfyllelsen är god då kommunens mätbara mål är uppfyllt samt att medel för underhåll har ökat mot tidigare år vilket kan ses som en positiv indikator för det målet som dock saknar målvärde.

Kommunens övergripande mål att befolkningen ska öka varje år har inte uppnåtts.

Kommunen lever upp till lagens balanskrav då det redovisade balanskravsresultatet uppgår till +12 mnkr.

Vi ser det som positivt att kommunen bromsat sin kostnadsutveckling jämfört med föregående år. För året har verksamhetens kostnader ökat med 5% och motsvarande siffra för ökningen av skatteintäkter och statsbidrag är 5,4%.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Den kommunala redovisningslagen (KRL) gäller fr o m 1998 och reglerar externredovisningen. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering. Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för årsredovisningen.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl a till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift är syftet med granskningen av årsredovisningen att bedöma om den är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning och i enlighet med normgivning, främst från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv skall besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Med rättvisande räkenskaper avses fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- finansieringsanalys/kassaflödesanalys
- balansräkning

- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen översiktligt bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

För året har redovisningsprincip avseende timlöner ändrats. I årsredovisningens inledning anges att justering skett med stöd av RKR´s rekommendation 14.1 samt dess effekt på årets resultat. Årsredovisningens avsnitt om redovisningsprinciper upplyser om förändringen samt nuvarande redovisning av posten.

Vår uppfattning är att ändringen ej följer rekommendationens förutsättning för ändring samt krav på upplysningar.

Förutsättning för ändring av redovisningsprincip samt det upplysningar som skall lämnas enligt RKR´s rekommendation 14.1 anges nedan:

”Byte av redovisningsprincip får som regel ske endast om bytet krävs för anpassning till lagstiftning eller redovisningsrekommendation. Om så inte är fallet kan ett byte ändå äga rum om den nya principen på goda grunder kan anses leda till en klart mer rättvisande redovisning av resultat och ställning och om den inte står i strid med rekommendation utgiven av Rådet för kommunal redovisning.”

”Upplysning skall lämnas om orsaken till bytet av redovisningsprincip. Om byte av redovisningsprincip sker med retroaktiv tillämpning skall upplysning lämnas om effekten på eget kapital. Upplysning skall också lämnas om den påverkan som bytet har för den aktuella räkenskapsperioden.

Ändringen av redovisningsprincipen utgör även ett avsteg från god redovisningssed vilket regleras i KRL 1:3

”Om kommunens redovisningsprinciper avviker från god redovisningssed skall upplysning om detta och skälen för avvikelsen lämnas i en not”

Balanskravet hade uppfyllts även med oförändrad redovisningsprincip för timlöner. Kommunen anger att bakgrunden till förändringen är framförallt att en noggrann periodisering av timlöner är ett tidsödande manuellt arbetsmoment eftersom det nya personalsystemet inte ger något systemstöd för detta.

3.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- obligatorisk information i enlighet med KRL och RKR:s rekommendationer
- sådana förhållanden, som inte skall redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut
- förväntad utveckling
- väsentliga personalförhållanden, bl a den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron
- annat av betydelse för styrning och uppföljning.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning. Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren. Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande samt en kortfattad redogörelse om åtagandes framtida kostnadseffekter. Förvaltningsberättelsen utgår från fyra perspektiv, resultat, kapacitet, risk och kontroll. I respektive perspektiv redovisas finansiella nyckeltal.

Händelser av väsentlig betydelse. Av förvaltningsberättelsen redovisas överlag de väsentliga händelser som inträffat under räkenskapsåret

Förväntad utveckling. Av respektive verksamhetsberättelse i årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter.

Väsentliga personalförhållanden. Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, kön samt ålder.

3.1.2 Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring
- posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och finansieringsanalysen
- jämförelse med tidigare år görs
- avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar. Utveckling kan ske när det gäller främst analys och kommentarer till avvikelser mot budget. Ett kortare avsnitt om detta skulle kunna tillföras den nuvarande investeringsredovisningen.

3.1.3 Driftredovisning

Vi har granskat att:

- budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning
- redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen
- samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning
- jämförelse med tidigare år görs
- driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Ett flertal faktorer har påverkat driftredovisningen att avsevärt överstiga budget.

Kostnaden för avskrivningar (exkl. nedskrivningar) uppvisar en avvikelse om +7 mnkr vilket förklaras av att när budget 2008 beslutades var inte omfattningen av 2007 års nedskrivning känt.

Rättelse av tidigare fel gällande ej bokförda realisationsvinster påverkar med +6,4 mnkr.

Ändrad redovisningsprincip för timlöner medför en differens om +4 mnkr då redovisningsprincip i budget och årsredovisning ej överensstämmer.

Dessa poster ger totalt en avvikelse mot budget om +17,4 mnkr vilket kan jämföras med årets resultat om +22,9 mnkr

3.1.4 Balanskrav

Vi har granskat:

- kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts
- om det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt man avser att göra den i kommunallagen (KL 8:5) föreskrivna reglering i de fall ett negativt resultat uppvisas
- om det i förvaltningsberättelsen lämnas upplysning om hur tidigare års negativa resultat har reglerats
- om det i förvaltningsberättelsen framgår skälen till att inte reglera ett negativt resultat, i de fall fullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte skall ske.

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av att balanskravet har uppfyllts.

3.1.5 God ekonomisk hushållning

Vi har granskat:

- Måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål som är av betydelse god ekonomisk hushållning
- Måluppfyllelsen för fullmäktiges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Kommunen redovisar ett övergripande mål för vilket vi delar kommunens bedömning att målet ej uppfyllts.

Av kommunens två finansiella mål är det ena uppföljningsbart och vi delar kommunens bedömning att målet uppfyllts. För målet om att kommunens tillgångar skall ha ett planerat underhåll som säkrar dess framtida värde framgår inget mätvärde, därav har inget ställningstagande skett av om målet uppfyllts eller ej.

3.2 Resultaträkning

Vi har granskat att:

- resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- resultaträkningens innehåll är rätt periodiserat.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat.

Ändrad redovisningsprincip avseende timlöner, vilket ses som en avvikelse från god redovisningssed, medför enligt kommunens bedömning en positiv inverkan på resultatet med ca 4 mnkr.

Realisationsvinsterna uppgår för 2008 till 10,4 mnkr jämfört med 0 mnkr för 2007.

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL och noter till resultaträkningen bedöms finnas i tillräcklig omfattning.

Nedan redovisas resultaträkningens olika delposter. Posten är exkluderad 2007 år nedskrivning. Belopp anges i miljoner kr.

	2008	2007	Förändr. %
Verksamhetens intäkter	157	146	7,5%
Verksamhetens kostnader	-732	-697	5,0%
Avskrivningar	-13	-22	-40,9%
Verksamhetens nettokostnad	-588	-573	2,6%
Skatteintäkter och statsbidrag	613	582	5,3%
Finansnetto (inkl.reavinst)	-2	-6	66,7%
Årets resultat	23	3	

Resultatförbättringen uppgår till 20 mnkr. Bidragande orsaker till förbättringen är främst lägre avskrivningskostnader till följd av föregående års nedskrivning, reavinst vid försäljning av fastigheter, rättning av tidigare fel avseende placeringar samt den ändrade redovisningsprincipen avseende timlöner. Totalt påverkar dessa poster resultatet positivt med 21,4 mnkr vilket påverkar förändring i stor utsträckning för vissa av delposterna ovan.

Den procentuella ökningen av verksamhetens intäkter är något högre än tidigare år, den normala ökningen från 2005 och framåt har årligen varit ca 5%. Reavinst vid försäljning av fastigheter är en bidragande faktor till årets ökning om 7,5%.

En bidragande orsak till ökningen av skatteintäkter och statsbidrag avser den kommunala fastighetsavgiften samt ökade utjämningsbidrag avseende LSS.

3.3 Balansräkning

Vi har granskat att:

- balansräkningen är uppställd enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- årets resultat överensstämmer med resultaträkningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen bedöms i allt väsentligt vara uppställd enligt KRL och omfatta tillräckliga noter.

Följande brister och felaktigheter har konstaterats enligt nedan:

Den förändrade redovisningsprincipen avseende timlöner har till följd att timlöneskulden per 31/12-2008 ej redovisas bland skulderna

Bilagor och specifikationer finns i stor omfattning men kan utökas i omfattning.

För de materiella anläggningstillgångarna har inga tydliga utdrag kunnat erhållas för avstämning av posten. Erhållna utdrag från anläggningsregistret upplyser enbart om utgående saldo. Vid avstämning förekommer avvikelser mellan bokföring och utdrag från anläggningsregistret. Nettoeffekten av differenserna är att bokföring överstiger registret med 615 tkr.

Vår avstämning av kommunens banktillgodohavanden har ej kunnat genomföras fullt ut beroende på att det i den från banken redovisade tillgångsmassan ingår tillgångar som kommunen förvaltar avseende donationsfonder. Kommunen bör verka för att särredovisning av donationsmedel blir tydligare i bankernas årsbesked.

Underlag för avstämning av exploateringsfastigheter har inte uppvisats.

Semesterlönekulden är upptagen till ett högre skuldvärde än underlagen från lönesystemet visar. Differensen är 114 tkr och beror på en dubbelbokföring av beloppet 114 tkr

3.4 Finansieringsanalys/Kassaflödesanalys

Vi har granskat att:

- kassaflödesanalysen är korrekt upprättad

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesrapporten redovisar kommunens finansiering och investeringar.

3.5 Sammanställd redovisning

Vi har granskat att:

- den sammanställda redovisningen är uppställd enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer till resultat- och balansräkningsposter. Det innebär delposterna i noterna ska vara rensade från intern poster (upplysning om interna poster ska därför inte anges).
- den sammanställda redovisningen omfattar samtliga kommunens företag
- konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande
- beloppen överensstämmer mellan den sammanställda redovisningen och de ingående företagens redovisningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

3.6 Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar information om tillämpade redovisningsprinciper. Det framgår dock inte att redovisningsprincipen för upplupna timlöner är ett avsteg mot god redovisningssed i enlighet med KRL 1:3.

Kommuner ska lämna upplysningar om avvikelser från gällande rekommendationer och skälen för dessa. Det betyder dock inte att upplysningen i sig rättfärdigar avvikelsen, annat än i de ytterst sällsynta fall en tillämpning av rekommendationen leder till en missvisande redovisning.

3.7 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Vi har övergripande granskat att:

- målen för verksamheten samt graden av måluppfyllelse
- analys av orsaker till redovisad budgetavvikelse och genomförda åtgärder

Bedömning och iakttagelser

Orsakerna till budgetavvikelser har lämnats i styrelsens samt nämndernas verksamhetsberättelser. Kommunstyrelsen (-2 051 tkr) samt bygg- och miljönämnden (-128 tkr) uppvisar underskott. Övriga nämnder har positiva budgetavvikelser.